

ÎN SPATELE CRONOMETRULUI (II)

✎ Bogdan OPROIU

După ce în prima parte a interviului general-maior dr. Ion Eftimie Sandu (foto), locțiitor al șefului Departamentului pentru Armamente, ne-a vorbit despre activitățile structurii pe care o comandă, derulate în 2008, în partea a doua vom comenta, între altele, despre atacurile constante din presă și despre lipsa fondurilor, care duce la întâzieri mari în achiziționarea unor noi produse și sisteme.

– De cât mai avem nevoie să ajungem din punct de vedere al înzestrării la nivelul țărilor din NATO, ca de exemplu Italia sau Marea Britanie?

– Majoritatea echipamentelor pe care le avem acum în înzestrare au fost achiziționate pe perioade lungi de timp, în ultimii 20, 30 de ani. Concepția de înzestrare aprobată de CSAȚ în 2006 este prevăzută să se întindă până în 2025. Asta înseamnă că în următorii 10-15 ani, ponderea se va schimba. Vor fi mai multe echipamente noi, care să înglobeze tehnologii moderne, dar și echipamentele pe care le avem acum își pot îndeplini sarcinile, în măsura în care au asigurată întreținerea și mentenanța corespunzătoare.

– De ce apar atâtea contestații în presă a procedurilor de achiziții?

– Legislația permite oricărei persoane, fie că a participat sau nu la un proces de achiziție, să conteste acea procedură. Conform legii, când se întâmplă acest lucru, noi ne-am oprit. Dacă soluționarea durează 3, 4 luni, ajungem către sfârșitul anului și nu mai suntem noi de acord să semnăm un contract pentru că producătorul poate să spună că nu mai are timp să livreze produsele până la sfârșitul anului. Pe de altă parte, bugetul este anual și trebuie să fie cheltuit în anul curent.

– Contestațiile se soluționează în justiție, sau în cadrul unor comisii ministeriale?

– În momentul în care soluționarea s-a depus la Consiliul Național pentru Soluționarea Contestațiilor ni se cere să transmitem un punct de vedere, al autorității contractante care este analizat și se cer clarificări dacă este cazul. Contestația poate să ajungă la un alt nivel de decizie, la Curtea de Apel. Au fost contestate chiar și proceduri de licitații deschise.

Aici chiar nu poate să acuze nimeni Departamentul pentru Armamente de lipsă de transparentă. Dar trebuie să se înțeleagă că în acest domeniu miza este foarte mare și este o bătălie pentru supraviețuire la nivelul operatorilor economici, mai mari sau mai mici. Și atunci se folosesc chiar și cele mai puerile motive pentru a critica autoritatea contractantă și a încerca să stopeze procedura de

Mă întâlnesc și discut de cel puțin două-trei ori pe an cu directori naționali pentru armamente din țările NATO și UE. Problemele sunt aceleași peste tot; toți sunt preocupați de plata salariilor, toți ar vrea să se investească mai mult în achiziționarea de noi produse și sisteme, dar nu-și neglijează relația cu partea de cercetare-dezvoltare și relația cu industria. Doar așa poți fi în continuare smart buyer, deșteptăciunea fiind dată de expertiza oamenilor care lucrează în structurile tehnice, cu tentă economică, financiar-contabilă și comercială

General-maior dr. Ion Eftimie Sandu

achiziție. Este neplăcut când în spatele unor contestații de acest tip se află foști militari sau civili din departament care lucrează acum în diferite societăți comerciale implicate.

– Sunt inevitabile, așadar, aceste contestații?

– Aceste probleme s-au discutat la nivelul Autorității Naționale pentru Reglementarea și Monitorizarea Achizițiilor Publice și se vor introduce articole de lege prin care, cei care s-au înscris în timp ca și contestatari de profesie, să fie eliminați de la alte competiții, pentru că nu se poate continua chiar așa. Pe de altă parte legislația actuală este făcută pentru achiziții publice, mergând de la coli de hârtie la sisteme de armament. Lucrăm în momentul de față, pe baza experienței câpătate la nivel european, la emiterea unei hotărâri de guvern pentru achizițiile publice în domeniul apărării și securității

naționale. Nu vrem să introducem reguli noi, vrem să respectăm aceleași principii care stau la baza legislației europene în domeniu, dar pentru anumite proceduri de achiziție vrem să reducem și birocrația și timpul necesar precum și ingerințele prea mari din partea altora. Trebuie subliniată necesitatea asigurării unei protecții minime a autorității contractante. Dacă trebuie să cumpărăm un produs de mare importanță pentru Armată, să nu trebuiască să dai prea mare socoteală presei despre procedură, pentru că procedura respectă legislația în vigoare și este susținută de notele de necesitate și oportunitate.

– Dacă în condițiile actuale se strigă "lupul!" așa de des, nu vă este teamă că acuzațiile de lipsă de transparentă vor fi și mai puternice?

– Principiile din achizițiile publice și criteriile de transparentă sunt și vor fi în conformitate cu prevederile legale și sunt suficiente organe de control la nivelul Ministerului Apărării Naționale care verifică atât ante cât și post procedurile de achiziție, suntem controlați în fiecare an, așa că nu ne este teamă de asemenea contestații. Contează doar respectarea legalității și chiar dacă cineva ne acuză, până la urmă se va dovedi dacă colegii mei vor fi vinovați sau nu. Cred că activitățile mai consistente pe zona de prevenire și protecție vor întări autoritatea contractantă pe toate planurile.

– Câte din contestațiile făcute au fost soluționate în defavoarea Departamentului pentru Armamente?

– Pentru 2008 nu am încă situația finală, dar în 2007 aproape 90% au fost soluționate în favoarea Departamentului pentru Armamente.

– De ce aveți nevoie pentru eficientizarea activității?

– Îmi lipsește un număr mai mare de directori de programe, o structură pentru întărirea controlului managerial intern și un număr mai mare de oameni care să se ocupe de asigurarea calității, pentru că unii producători încearcă să ne ofere produse chiar cu unele neconformități, doar pentru a scăpa de ele și a-și lua banii. Cu cât am oameni mai bine pregătiți în domeniu, cu atât M.Ap. N. câștigă mai mult, prin reducerea posibilității de a intra în înzestrare produse cu defectiuni.

– Și ce soluție vedeți la problemele Departamentului?

– Ne așteptăm ca noul secretar de stat să ne sprijine pentru obținerea a unui număr mai mare de posturi pentru domeniile de management programe strategice, asigurarea calității și control managerial intern.

– Se încearcă implicarea firmelor românești în programele de achiziție?

– Operatorii economici români sunt implicați în marea majoritate a contractelor desfășurate de Departamentul pentru Armamente. Prin hotărâre de guvern, de exemplu se intenționează implicarea operatorilor economici din România în faza a doua de modernizare a fregatelor tip 22, lucru nou, pentru că nu a existat până acum o viziune foarte clară, o voință, în a implica sau nu operatorii interni într-o procedură de achiziție. Aceasta corelat și cu o posibilă nouă strategie industrială pentru domeniul securitate și apărare. Se poate coopera cu industria locală în măsura în care nivelul tehnologic, specializarea și viteza de adaptare a acesteia corespund cu interesele de înzestrare și mentenanță a le utilizatorilor finali din Ministerul Apărării Naționale.

– Și astfel se încearcă revitalizarea industriei românești de apărare?

– Nu neapărat, dar având în vedere costurile foarte mari ale programelor strategice, criza financiară, este bine ca integratorii care vor câștiga contractele să transfere din procesul de fabricație, cât mai mult, în România. Este un lucru posibil pe viitor în condițiile în

care va exista o strategie la nivel național cu privire la industria și economia românească. Este un element foarte important pe care aș dori să-l discut cu conducerea ministerului nostru și cu cei de la ministerul economiei, pentru că altfel vom fi dependenți tot mai mult de surse de aprovizionare externe. Or, acest lucru nu este normal, toate principiile legate de zona armamentelor, înzestrării, se referă la securitatea aprovizionării, adică să ai resurse interne pentru ceea ce este eficient să ai asigurat în țară. Trebuie să se decidă dacă este cazul să se dezvolte anumite zone, sau dacă trebuie să rămână doar la nivel de subcontractori pentru activități de mentenanță.

– În încheiere, în ce stadiu se află programele strategice și în special achiziționarea avioanelor multirolo?

– Avem avizul de principiu al Ministerului Finanțelor, care ne-a impus anumite condiții. Echipa comună de lucru pentru proiectele strategice a fost convocată ieri (n.b. 14 ian.) pentru a evalua avizul și a pregăti analizele necesare. Trebuie să avem plafoanele de angajament pentru următorii ani foarte clare. Va trebui să știm care este bugetul pe anul acesta și care este bugetul estimat pe anii următori. Trebuie recalculat finanțările pentru aceste programe, pentru că mecanismul prevăzut în ordonanța 111/2006 este foarte complicat pentru că vom avea două contracte: unul de achiziție și unul de finanțare și abia când se vor semna amândouă contractele putem spune că programul poate merge înainte. Ministerul Apărării Naționale va plăti abia când primul produs va intra în înzestrare și trebuie să avem siguranța că vom putea plăti absolut toate produsele care urmează să fie achiziționate. Oricum, este o valoare imensă și este normal ca deciziile să fie luate în Parlament, pentru a avea susținere la buget și a se evita orice suspiciuni legate de activitatea departamentului și ministerului.